

2011. évi ..... törvény

az Alkotmánybíróságról

Az Országgyűlés a demokratikus jogállam, az alkotmányos rend és az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, a jogrendszer belső összhangjának megőrzése, a hatalommegosztás elvének biztosítása, valamint az Alaptörvény védelmének és érvényre juttatásának legfőbb szerveként működő Alkotmánybíróság hatáskörének, szervezetének, működésének szabályozása érdekében – az Alaptörvény 24. cikk (5) bekezdésének végrehajtására – a következő törvényt alkotja:

I. fejezet

Általános rendelkezések, az Alkotmánybíróság jogállása és szervezete

1. *Értelmező rendelkezések*

1. § E törvény alkalmazásában

a) jogszabály: az Alaptörvény T) cikkében meghatározott jogszabály, a közjogi szervezetszabályozó eszköz és az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységi határozat,

b) egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét, vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás,

c) bíró: a bíró, valamint a bírósági titkár, amennyiben törvény rendelkezése alapján az egyesbíró hatáskörében bírósági titkár eljárhat.

2. *Az Alkotmánybíróság jogállása*

2. § Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvénye védelmének legfőbb szerve.

3. § Az Alkotmánybíróság székhelye Budapest.

4. § Az Alkotmánybíróság költségvetése a központi költségvetés szerkezeti rendjében önálló fejezet. Az Alkotmánybíróság a költségvetésére vonatkozó javaslatát és a költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolóját maga állítja össze, és azt a Kormány változtatás nélkül terjeszti be a központi költségvetésről, illetve az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslat részeként az Országgyűlésnek. Az Alkotmánybíróság költségvetését úgy kell megállapítani, hogy ne legyen kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél.

3. *Az Alkotmánybíróság tagjának jogállása*

5. § Az Alkotmánybíróság tagjai függetlenek, csak az Alaptörvénynek és a törvényeknek vannak alárendelve.

6. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjává megválasztható minden olyan büntetlen előéletű magyar állampolgár, aki

a) okleveles jogászképesítéssel rendelkezik, és
b) 45. életévét betöltötte, továbbá
c) kiemelkedő tudású elméleti jogász (egyetemi tanár, vagy az állam- és jogtudomány doktora), vagy legalább húszévi jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogi szakmai gyakorlatot olyan munkakörben kell eltölteni, amely betöltésének feltétele az okleveles jogászképesítés.

(3) Az Alkotmánybíróság tagjának megbízási ideje tizenkét év. Az Alkotmánybíróság tagja nem újraválasztható.

(4) Az Alkotmánybíróságnak nem lehet tagja az, aki a választás napját megelőző négy évben a kormány tagja vagy valamely párt vezető tisztségviselője volt, vagy állami vezetői tisztséget töltött be.

7. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjaira az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjai által jelölt legalább kilenc és legfeljebb tizenöt képviselőből álló jelölő bizottság tesz javaslatot. A bizottságban a képviselőcsoportok legalább egy-egy képviselőjének helyet kell kapnia.

(2) A javasolt személyeket az Országgyűlés alkotmányügyi kérdésekkel foglalkozó állandó bizottsága meghallgatja.

8. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjait az Országgyűlés az alkotmányügyi kérdésekkel foglalkozó állandó bizottságának véleményét figyelembe véve választja meg.

(2) Ha az Országgyűlés a jelölteket nem választja meg, a 7. §-ban meghatározott jelölő bizottság még azon az ülészen, de legkésőbb tizenöt napon belül új javaslatot tesz.

(3) Amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság új tagját az Országgyűlés az elődje megbízási idejének lejártát megelőző három hónapon belül választja meg. Ha az Országgyűlést előzőleg feloszlatták, a választást az újonnan megválasztott Országgyűlés alakuló ülését követő egy hónapon belül kell megtartani.

9. § Az Alkotmánybíróság tagja a megválasztását követően az Országgyűlés előtt esküt tesz az Alaptörvény feltétlen megtartására és védelmére, valamint kötelességei elfogulatlan, lelkiismeretes teljesítésére.

10. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjának megbízásával – a felsőoktatási tanszékvezetői megbízás kivételével – összeegyeztethetetlen minden más állami vagy önkormányzati, társadalmi, politikai, gazdasági tisztség, illetve megbízás. Az Alkotmánybíróság tagja a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységen kívül más kereső foglalkozást nem folytathat.

(2) Az Alkotmánybíróság tagja politikai tevékenységet nem folytathat, politikai nyilatkozatot nem tehet.

(3) Ha az Alkotmánybíróság tagjává megválasztott személlyel kapcsolatban összeférhetlenségi ok áll fenn, azt a hivatalba lépését követő tíz napon belül meg kell szüntetnie.

(4) Ha az Alkotmánybíróság tagjával kapcsolatban tevékenysége során összeférhetlenségi ok merül fel, azt haladéktalanul meg kell szüntetnie.

11. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja a megválasztását követő harminc napon belül, majd ezt követően háromévente, illetőleg ha megbízása megbízási idejének lejártá előtt megszűnik,

megbízásának megszűnését követő harminc napon belül vagyonyilatkozatot tesz a köztisztviselőkre megállapított adattartalommal és adatkezelési szabályokkal.

(2) A vagyonyilatkozatot az Alkotmánybíróság Hivatala tartja nyilván. A vagyonyilatkozat tartalmát az Alkotmánybíróság teljes ülése ellenőrzi. Az Alkotmánybíróság tagjának vagyonyilatkozata – az azonosító adatok kivételével – nyilvános.

12. § A 10. §-ban meghatározott összeférhetlenségi ok esetén az összeférhetlenséget megállapító alkotmánybírósági határozat meghozatalának időpontjától az összeférhetlenség megszüntetéséig, valamint a 11. §-ban meghatározott vagyonyilatkozat-tétel elmulasztása esetén annak teljesítéséig az Alkotmánybíróság tagja a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja, és tiszteletdíjban nem részesülhet.

13. § (1) Az Alkotmánybíróság elnöke és volt elnöke a miniszterelnököt, illetőleg a volt miniszterelnököt külön törvény alapján megillető illetményre és juttatásokra jogosult, a (2)–(6) bekezdésben, valamint a 14. § (3) bekezdésében foglalt eltérésekkel.

(2) Az Alkotmánybíróság volt elnöke, ha e tisztségét legalább két évig betöltötte, és

a) e tisztsége a megbízási időtartam letelte miatt, vagy

b) az Alkotmánybíróságban betöltött tagsága a 70. életévének betöltése, a megbízási időtartam letelte vagy felmentése miatt szűnt meg,

további hat hónapon – lemondása esetén három hónapon – keresztül a havi illetményének megfelelő összegű juttatásra jogosult, amely társadalombiztosítási járulék, egészségügyi hozzájárulás, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék alapjául szolgáló jövedelem.

(3) Amennyiben az Alkotmánybíróság volt elnöke megbízása a (2) bekezdésben megjelölt okokból két évnél hamarabb szűnt meg, de legalább egy évig a tisztségét betöltötte, akkor a (2) bekezdésben megjelölt juttatás 50%-ára jogosult.

(4) Az Alkotmánybíróság volt elnökét – ha egyúttal alkotmánybírósági tagsága is megszűnt – a megbízása megszűnésétől számított további két évig illeti meg évi harmincezer km keretig a személyes gépjárműhasználat, valamint a két fős titkárság alkalmazása.

(5) Az Alkotmánybíróság volt elnökét nem illetik meg az e törvény szerinti juttatások, ha az Alkotmánybíróságban betöltött tagsága 16. § (2) bekezdés c) vagy e) pontja alapján szűnt meg.

(6) Az Alkotmánybíróság elnökének halála esetén özvegyét (ennek hiányában örökösét) egy összegben a hathavi illetményének megfelelő összegű juttatás illeti meg. E juttatásból egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot fizetni nem kell, továbbá az a hozzátartozói nyugellátás megállapításakor a havi átlagkereset alapjául szolgáló keresetként sem vehető figyelembe.

(7) Ha az elnök a megbízásának megszűnését követően állami vezetői megbízást kap, az e § szerinti juttatásra az új megbízással összefüggő hivatalba lépése napjától nem jogosult, és a már felvett összeg időarányos részét vissza kell fizetnie.

14. § (1) Az Alkotmánybíróság elnöke kivételével az Alkotmánybíróság többi tagja a minisztert megillető díjazásra és juttatásokra jogosult, azzal az eltéréssel, hogy a vezetői illetménypótlék a miniszteri illetménypótlék másfélszerese.

(2) Az Alkotmánybíróság tagja és elnöke megbízásának időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

(3) Az Alkotmánybíróság tagjának és elnökének minden naptári évben negyven munkanap szabadság jár.

(4) Amennyiben az Alkotmánybíróság volt tagja és elnöke a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és öregségi nyugellátásban részesül, az Alkotmánybíróság tagjaként őt

megillető díjazás havi összege felének megfelelő mértékű havi juttatásra jogosult, azzal, hogy a juttatás és a nyugellátása együttes havi összege nem haladhatja meg a mindenkori alkotmánybírói havi tiszteletdíj összegét.

(5) Az Alkotmánybíróság volt tagját nem illeti meg a (4) bekezdés szerinti juttatás, ha az Alkotmánybíróságban betöltött tagsága 16. § (2) bekezdés c) vagy e) pontja alapján szűnt meg.

15. § Az Alkotmánybíróság tagját az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jog illeti meg.

16. § (1) Az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnik:

- a) a 70. életév betöltésével;
- b) a megbízási időtartam leteltével.

(2) Az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnik továbbá:

- a) halállal;
- b) lemondással;
- c) összeférhetlenség megállapításával;
- d) felmentéssel;
- e) kizárással.

(3) Ha az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a 16. § (1) bekezdés a)–b) pontja alapján szűnik meg, az Alkotmánybíróság új tagját a 9. § (3) bekezdésben foglaltak szerint kell megválasztani, az Alkotmánybíróság tagja a hivatalát az utódja megbízatása kezdetéig gyakorolja.

(4) Ha az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a 16. § (2) bekezdés a)–e) pontja alapján szűnik meg, az Alkotmánybíróság új tagját az Országgyűlés az Alkotmánybíróság volt tagjának megbízatása megszűnésétől számított két hónapon belül választja meg.

17. § (1) Az Alkotmánybíróságban betöltött tagság az alkotmánybíró 70. életévének betöltése napján megszűnik.

(2) A lemondást az Alkotmánybíróság tagja az Alkotmánybíróság elnökével, az Alkotmánybíróság elnöke az Országgyűlés elnökével írásban közli, aki köteles azt elfogadni. A lemondást nem kell indokolni, a megbízatás a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg.

(3) Ha az Alkotmánybíróság tagja a 10. § (3)–(4) bekezdésében foglalt kötelezettségének az előírt ideig nem tesz eleget, az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatban állapítja meg az összeférhetlenséget. Ha az összeférhetlenséget megállapító alkotmánybírói ülés időpontjától számított tíz napon belül nem történik meg az összeférhetlenségi ok megszüntetése, az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatban állapítja meg az alkotmánybírói tagság megszűnését.

(4) Felmentéssel szűnik meg a megbízatás, ha az Alkotmánybíróság tagja neki fel nem róható okból nem képes eleget tenni megbízatásából eredő feladatainak.

(5) Kizárással szűnhet meg a megbízatás, ha az Alkotmánybíróság tagja

- a) neki felróható okból nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak,
- b) a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja vagy a vagyonynyilatkozatában szándékosan lényeges adatot, tényét valótlanul közöl,
- c) a tisztségére méltatlanná vált,

és ezért az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatával az Alkotmánybíróság tagjai közül kizárja.

(6) Ki kell zárni az Alkotmánybíróság tagjai közül azt, aki

a) jogerős ítéletben megállapított közvadra üldözendő szándékos bűncselekményt követ el, vagy

b) neki felróható okból egy évig nem vesz részt az Alkotmánybíróság munkájában, illetve

c) a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét egy éven belül nem teljesíti.

(7) Az Alkotmánybíróság tagja megbízatásának megszűnését a 16. § (1) bekezdés a)–b) pontja és a 16. § (2) bekezdés a)–b) pontja esetében az Alkotmánybíróság elnöke állapítja meg és hirdeti ki. Az 16. § (2) bekezdés c)–e) pontja esetén az Alkotmánybíróság teljes ülése hoz határozatot, amelyet a Magyar Közlönyben közzétesz.

4. Az Alkotmánybíróság elnöke és elnökhelyettese

18. § (1) Az Alkotmánybíróság elnöke (továbbiakban: elnök)

a) összehangolja az Alkotmánybíróság tevékenységét, közreműködik az egységes joggyakorlat biztosításában,

b) összehívja és vezeti az Alkotmánybíróság teljes ülését,

c) meghatározza a teljes ülés ülésezési rendjét, napirendjét,

d) meghatározza az Alkotmánybíróság által elbírálandó ügyek napirendre tűzésének ütemezését, ideértve az ügyek tárgyalási határnapjának kitűzését,

e) kijelöli az előadó alkotmánybírókat,

f) javaslatot tesz a tanácsok összetételére, a tanácsvezető alkotmánybírókra, ideiglenes tanács alakítására,

g) képviseli az Alkotmánybíróságot az Országgyűlés és más szervek, valamint a nyilvánosság előtt,

h) irányítja az Alkotmánybíróság Hivatalát,

i) javaslatot tesz a teljes ülésnek a főtitkár személyére, kinevezi és felmenti a gazdasági vezetőt,

j) gyakorolja a munkáltatói jogokat az Alkotmánybíróság hivatalának köztisztviselői és munkavállalói felett,

k) az alkotmánybírák mentelmi jogának megsértése esetén megteszi a szükséges intézkedést,

l) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket az Alkotmánybíróság ügyrendje számára előír.

(2) Az elnök az Alkotmánybíróság mint központi költségvetési fejezet tekintetében a fejezetet irányító szerv vezetője.

19. § (1) Az elnök munkáját az elnökhelyettes segíti.

(2) Az elnökhelyettest az Alkotmánybíróság tagjai sorából az elnök javaslatára az Alkotmánybíróság teljes ülése választja meg.

(3) Az elnökhelyettes megbízatása az új elnök hivatalba lépéséig, illetve alkotmánybírói megbízatása megszűnéséig tart.

(4) Az elnökhelyettes az elnök akadályoztatása esetén az elnök jogkörében eljárva helyettesíti az elnököt, valamint ellátja mindazokat a feladatokat, amellyel az elnök megbízta.

5. Az Alkotmánybíróság hivatali szervezete

20. § (1) Alkotmánybíróság igazgatási munkaszervezete az Alkotmánybíróság Hivatala, amely ellátja különösen az Alkotmánybíróság szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait.

(2) Az Alkotmánybíróság Hivatalát a főtitkár vezeti. A főtitkárt az elnök javaslatára a teljes ülés választja meg.

- (3) A főtitkár az elnök irányítása alatt végzi munkáját.
- (4) A főtitkár e törvényben és az Alkotmánybíróság ügyrendjében meghatározottak szerint közreműködik az Alkotmánybíróság döntéseinek előkészítésében.

21. § (1) Az alkotmánybírók munkáját okleveles jogászképesítéssel és legalább három év jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkező köztisztviselőkből álló törzskarok segítik. Jogi területen folytatott szakmai gyakorlatnak tekintendő az okleveles jogászképesítéshez kötött munkavégzésre irányuló jogviszonyban, továbbá állam- és jogtudomány oktatásával vagy kutatásával összefüggő jogviszonyban eltöltött idő.

(2) Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzata állapítja meg.

II. fejezet

Az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe tartozó eljárások és jogkövetkezmények

1. Az Alkotmánybíróság hatáskörei

22. § Az Alkotmánybíróság az Alaptörvényben és e törvényben meghatározott hatásköröket gyakorolja.

2. Az Alaptörvénnyel való összhang előzetes vizsgálata (előzetes normakontroll eljárás)

23. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés a) pontja alapján az elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény indítványban meghatározott rendelkezéseinek az Alaptörvénnyel való összhangját az Alaptörvény 6. cikk (2) és (4) bekezdéseiben meghatározott indítványozásra jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó indítvány alapján vizsgálja.

(2) Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság elnöke gondoskodik az ügy törvényi határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

(3) Az Alkotmánybíróság (1) bekezdésben megjelölt hatásköre kiterjed a nemzetközi szerződés egyes rendelkezései Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatára.

(4) Nemzetközi szerződés kötelező hatályának köztársasági elnök általi elismerését megelőzően a köztársasági elnök a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló törvény szerint kérheti az Alkotmánybíróságtól a nemzetközi szerződés Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatát.

3. Az Alaptörvénnyel való összhang utólagos vizsgálata (utólagos normakontroll eljárás)

24. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját.

(2) Az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll.

(3) Nincs helye az Alkotmánybíróság eljárásának, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabállyal azonos jogszabály, vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alaptörvénynek ugyanarra a rendelkezésére, illetőleg elvére

(értékére), és azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani („ítélt dolog”).

4. Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt

25. § (1) Ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

(2) A bíró Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező és a bírósági eljárás felfüggesztését elrendelő döntésével szemben nincs helye jogorvoslatnak.

5. Az alkotmányjogi panasz

26. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása, vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

27. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően az ügy érdemében történő eldöntését megelőzően hozott – jogorvoslattal támadható – döntéssel szemben az ügy érdemében hozott döntést megelőzően is az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett, Alaptörvényben biztosított jogában közvetlenül és súlyosan sértett személy vagy szervezet.

28. § (1) Az Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.

(2) Az Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.

29. § Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

30. § (1) Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés közlésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.

(2) A döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap.

(3) Különösen indokolt esetben az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelte után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg – igazolási kérelmet nyújt be. Az igazolási kérelem megalapozására szolgáló tényeket az indítványozó a kérelemben valószínűsíti.

(4) A döntés közlésétől, illetve az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hat hónap elteltével alkotmánybírói eljárás megindításának nincs helye.

(5) Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést.

31. § (1) Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.

(2) Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye.

6. A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata

32. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.

(2) Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, illetve az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

7. Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálata

33. § (1) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozatát az Alkotmánybíróság az elrendelés vagy megtagadás Alaptörvénnyel való összhangja és törvényessége tekintetében felülvizsgálja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárásban az Alkotmánybíróság a határozat érdemében csak akkor folytat vizsgálatot, ha az aláírásgyűjtő ív hitelesítése és a népszavazás elrendelése

között a körülményekben olyan lényeges változás következett be, amelyet az aláírásgyűjtő ív hitelesítéséről, illetve az azzal szembeni kifogásról hozott döntés során a hatóság, illetve bíróság nem vehetett figyelembe, és a döntést érdemben befolyásolhatja.

(3) Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja érdemben azt a felülvizsgálati kérelmet, amelyben az indítványozó a népszavazási kérdés tartalmát illető, illetve a hitelesítéssel összefüggő alkotmányossági aggályokra hivatkozik.

8. Alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testület feloszlásával összefüggő vélemény

34. § Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 35. cikk (5) bekezdésében meghatározott véleményezési jogkörében a helyi önkormányzat és a kisebbségi önkormányzat képviselőtestületének alaptörvény-ellenes működésére vonatkozóan a Kormány indítványa alapján, tényállás megállapítása nélkül, elvi véleményt nyilvánít. Az Alkotmánybíróság véleménye nem köti az Országgyűlést.

9. A köztársasági elnök tisztségétől való megfosztása

35. § (1) Az Alaptörvény 13. cikke alapján a köztársasági elnök tisztségétől való megfosztására irányuló eljárásban az Alkotmánybíróság az Országgyűlés határozatában részletesen megindokolt, az Alaptörvény, illetve más törvény köztársasági elnöki tisztség gyakorlásával összefüggésben történő szándékos megsértésére, illetve szándékos bűncselekmény elkövetésére vonatkozó indítvány alapján jár el.

(2) Az Alkotmánybíróság megvizsgálja a megfosztási eljárás indítványozásának és megindításának jogszerűségét. Ha a megfosztási eljárás az Alaptörvény 13. cikk (2), illetve (3) bekezdésében foglaltaknak nem felel meg, az Alkotmánybíróság az eljárást érdemi vizsgálat nélkül megszünteti.

(3) Az Alkotmánybíróság az eljárást soron kívül folytatja le.

(4) Érdemi vizsgálat esetén az Alkotmánybíróság a megfosztási eljárásban az 56. §-ban foglaltakon túl a vizsgált törvénytörés jellegének megfelelően a büntetőeljárásról, illetve a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott bizonyítási eszközöket is alkalmazhat. Az Alkotmánybíróság a köztársasági elnököt meghallgatja.

(5) Az Alkotmánybíróság e §-ban meghatározott jogkörében a teljes ülés jelenlévő tagjai kétharmadának egyetértésével hozza meg döntését.

(6) Ha az Alkotmánybíróság a köztársasági elnök közjogi felelősségét megállapítja, a köztársasági elnököt tisztségétől – határozata közzétételét követő nappal – megfosztja.

10. A hatásköri összeütközés feloldása

36. § (1) Ha – a bíróságok és a közigazgatási hatóságok kivételével – az állami szervek, illetve állami és önkormányzati szervek között hatásköri összeütközés merül fel, az érintett a szervek az Alkotmánybíróságnál indítványozhatják a hatásköri összeütközés Alaptörvény értelmezése alapján történő megszüntetését.

(2) Az Alkotmánybíróság dönt arról, hogy a felmerült vitában mely szervnek van hatásköre, és kijelöli az eljárásra kötelezett szervet.

11. Az önkormányzati rendelet vizsgálata az Alkotmánybíróság eljárásaiban

37. § Az Alkotmánybíróság a 24–26. §-ban meghatározott hatáskörében az önkormányzati rendelet Alaptörvénnyel való összhangját akkor vizsgálja, ha a vizsgálat tárgya az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata nélkül, kizárólag az Alaptörvénnyel való összhang megállapítása.

12. Az Alkotmánybíróság döntéseinek jogkövetkezményei

38. § (1) E törvény eltérő rendelkezésének hiányában az Alkotmánybíróság határozata mindenkire nézve kötelező.

(2) Az Alkotmánybíróság határozata ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(3) Az Alkotmánybíróság az alkalmazott jogkövetkezményeket az Alaptörvény és e törvény keretei között maga állapítja meg.

39. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 23. §-ban meghatározott eljárásában megállapítja a vizsgált törvényi rendelkezés vagy rendelkezések alaptörvény-ellenességét, megtiltja a törvény kihirdetését.

(2) Ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 6. cikk (8) bekezdése alapján ismételt lefolytatott eljárásában is megállapítja a törvényi rendelkezés vagy rendelkezések alaptörvény-ellenességét, az Országgyűlést felhívja jogalkotói feladatának – a törvény ismételt tárgyalása során – Alaptörvénnyel összhangban történő teljesítésére, és megtiltja az alaptörvény-ellenesnek ítélt törvényi rendelkezés, illetve rendelkezések változatlan szöveggel történő elfogadását, illetve kihirdetését.

(3) Ha az Alkotmánybíróság a 23. §-ban meghatározott eljárásában a nemzetközi szerződés aggályosnak tartott rendelkezésének alaptörvény-ellenességét állapítja meg, a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére mindaddig nem kerülhet sor, amíg a nemzetközi szerződést létrehozó szerv vagy személy az alaptörvény-ellenességet meg nem szünteti.

40. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 24–26. § szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

(2) Az (1) bekezdést az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt kivételekre és feltételekre tekintettel kell alkalmazni.

(3) Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene.

41. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 32. § szerinti eljárásában megállapítja, hogy a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabállyal azonos vagy annál alacsonyabb szintű jogszabály a nemzetközi szerződésbe ütközik, akkor a nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabályt teljesen vagy részben megsemmisítheti.

(2) Az (1) bekezdést az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt kivételekre és feltételekre tekintettel kell alkalmazni.

(3) Ha az Alkotmánybíróság olyan jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését állapítja meg, amely magasabb szintű, mint a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály, akkor az ellentét feloldása érdekében – a körülmények mérlegelése alapján, határidő megjelölésével – felhívja a nemzetközi szerződést létrehozó szervet vagy személyt, illetőleg a jogalkotó szervet.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott ellentét feloldása érdekében felhívott szerv vagy személy a megjelölt határidőn belül köteles feladatának eleget tenni.

42. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

(2) A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményei tekintetében a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezései az irányadóak.

(3) A bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni.

(4) Az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más döntéseket is.

43. § (1) Az Alkotmánybíróság a jogszabály megsemmisítéséről és a jogszabály hatályba lépésének ideiglenes felfüggesztéséről szóló határozatát a hivatalos lapban közzéteszi, a bírói döntést megsemmisítő határozatát a hivatalos lapban közzé teheti.

(2) Az Alkotmánybíróság más határozatának a közzétételét is elrendelheti.

(3) Az Alkotmánybíróság bírói döntést megsemmisítő határozatának közzétételére az elektronikus információszabadságról szóló törvény bírósági határozatok nyilvánosságára vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

44. § (1) A megsemmisített jogszabály vagy annak rendelkezése az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozata hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba.

(2) Ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, akkor a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.

(3) A jogszabály megsemmisítése, a (7) bekezdésben foglalt eset kivételével nem érinti a határozat közzététele napján vagy azt megelőzően létrejött jogviszonyokat, és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket.

(4) Az Alkotmánybíróság az (1)–(3) bekezdésben meghatározottaktól eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános, vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság, vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.

(5) A jogszabály megsemmisítése nem érinti a megsemmisített jogszabályon alapuló, Alkotmánybíróság előtti eljárásban nem felülvizsgálható, vagy felül nem vizsgált bírói döntéseket, kivéve, ha az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatában ettől eltérően rendelkezik.

(6) A már kihirdetett, de még hatályba nem lépett jogszabály az alaptörvény-ellenességének megállapítása esetén nem lép hatályba.

(7) Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása alapján jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendeli el, ha az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetőleg intézkedés csökkentése vagy mellőzése, illetőleg a büntetőjogi felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne.

(8) A (7) bekezdésben meghatározott felülvizsgálat tekintetében a büntetőeljárásról szóló törvény szabályai az irányadóak.

45. § (1) Ha az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére.

(2) A jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha

a) nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósul meg, vagy

b) kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására, vagy

c) a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.

(3) A mulasztást elkövető szerv a megjelölt határidőn belül köteles jogalkotói feladatának eleget tenni.

(4) Az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie.

III. fejezet

Az Alkotmánybíróság működési rendje és eljárási szabályok

1. Az Alkotmánybíróság döntéshozatali szervei

46. § (1) E törvény eltérő rendelkezésének hiányában az Alkotmánybíróság döntéseit teljes ülésben, tanácsban, vagy egyesbíróként eljárva hozza meg. A jelen törvény eltérő rendelkezésének hiányában az Alkotmánybíróság eljárása nem nyilvános.

(2) A teljes ülés az Alkotmánybíróság legfőbb testületi szerve.

(3) A tanács és az egyes bíró döntéseit az Alkotmánybíróság hatáskörében eljárva hozza meg.

47. § (1) Az Alkotmánybíróság teljes ülése az összes alkotmánybíróból áll.

(2) Az Alkotmánybíróság teljes ülésén az Alkotmánybíróság tagjai tanácskozási és szavazati joggal vesznek részt.

(3) A teljes ülésen hivatalból vesz részt a főtitkár, továbbá részt vehetnek az Alkotmánybíróság elnöke által meghívott személyek.

(4) A teljes ülés akkor határozatképes, ha azon legalább az Alkotmánybíróság tagjainak kétharmada, köztük az elnök vagy az elnök akadályoztatása esetén az elnökhelyettes jelen van.

(5) A jelen törvény eltérő rendelkezésének hiányában a teljes ülés döntéseit szavazattöbbséggel, nyílt szavazással, tartózkodási jog nélkül hozza meg. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(6) A teljes ülés a 49. § (2) bekezdés *a)*–*e)* pontjai szerinti személyi kérdésekben titkos szavazással hozza meg döntését.

(7) Az elnök akadályoztatása esetén a 19. § (4) bekezdés az irányadó.

48. § (1) A tanácsok számáról, összetételéről és a tanácsvezető személyéről az elnök javaslatára a teljes ülés dönt. A tanácsok összetétele háromévente, a tanácsvezető személye évente megújul.

(2) A tanács ideiglenes vagy állandó tanács formájában hozható létre.

(3) Ideiglenes tanácsot az elnök javaslatára a teljes ülés határozatával, az abban megjelölt indítványok elbírálására, soronkívüliség elrendelése esetén, az ügyteher mérséklése céljából hozhat létre.

(4) A tanácsok három vagy öt tagból állnak.

(5) A tanács szótöbbséggel hozza meg határozatát.

(6) A tanács ülésén a tanácsvezető alkotmánybíró által esetenként meghívott személyek vehetnek részt.

(7) A tanács napirendjén szereplő ügyet a teljes ülés elé kell terjeszteni döntéshozatalra, ha

a) a 49. § (2) bekezdés *f*) pontjában meghatározott feltételek fennállnak és

aa) a tanács tagjainak többsége azt indítványozza, vagy

ab) az elnök elrendeli, vagy

ac) az Alkotmánybíróság öt, az adott tanácsban tagsággal nem rendelkező tagja indítványozza,

b) a tanács által érdemben vizsgált ügyben a törvény, vagy a Kúria által az ügy érdemében meghozott bírói döntés megsemmisítésének van helye.

(8) A tanácsok számát, az egyes tanácsok tagjainak számát, a határozatképességre és működésükre vonatkozó egyéb részletes szabályokat az Alkotmánybíróság ügyrendje állapítja meg.

49. § (1) A tanács minden olyan ügyben eljárhat, amelyet e törvény, vagy az Alkotmánybíróság ügyrendje nem utal a teljes ülés hatáskörébe.

(2) Az Alkotmánybíróság teljes ülésén dönt a következő ügyekben:

a) a 23. §-ban és a 35. §-ban meghatározott eljárás;

b) Alaptörvény-ellenes és nemzetközi szerződésbe ütköző törvény megsemmisítése, továbbá a 48. § (7) bekezdés *b*) pontja alapján a tanács által érdemben vizsgált ügyben törvény, vagy az ügy érdemében hozott bírói döntés megsemmisítése;

c) az Alkotmánybíróság ügyrendjének, valamint szervezeti és működési szabályzatának megalkotása;

d) az alkotmánybíró

da) mentelmi jogának felfüggesztése;

db) összeférhetlenségének megállapítása, valamint az összeférhetlenség alapján tagsága megszűnésének megállapítása;

dc) megbízatás alóli felmentése, valamint kizárása az Alkotmánybíróság tagjai közül;

e) az elnökhelyettes és a főtitkár megválasztása;

f) minden olyan ügyben, amelyben a teljes ülés döntését az ügy társadalmi vagy alkotmányjogi jelentősége, bonyolultsága, az alkotmányos joggyakorlat egységének megőrzése, illetve egyéb fontos ok indokolja.

(3) Az indítvány teljes ülés általi elbírálását az Alkotmánybíróság elnöke saját kezdeményezésére, vagy az Alkotmánybíróság öt tagja javaslatára, továbbá a 48. § (7) bekezdése alapján rendeli el.

2. Az eljárás megindítása

50. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el.

(2) Az alkotmányjogi panasz eljárás során kötelező a jogi képviselő. A képviseleti jogosultságot igazolni kell.

(3) Jogi képviselőként eljárhat az ügyvéd (ügyvédi iroda), valamint jogvédő társadalmi szervezet jogi szakvizsgálóval rendelkező képviselője. A jogi személy és egyéb gazdálkodó

szervezet jogtanácsosát az ügyvéd jogállása illeti meg. Jogi szakvizsgával rendelkező személy saját ügyében jogi képviselő nélkül is eljárhat.

(4) A kötelező jogi képviselőt a jogi segítségnyújtásról szóló törvény keretében is biztosítható.

51. § (1) Az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmazni. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli

a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,

b) az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét,

c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést, vagy bírói döntést,

d) az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit,

e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével,

f) kifejezett kérelmet a jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés, vagy a bírói döntés megsemmisítésére.

(2) Az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat kizárólag a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Ez a rendelkezés nem érinti az Alkotmánybíróság 28. § (1) bekezdésben és a 45. § (1) bekezdésben meghatározott, hivatalból megtehető megállapításokra vonatkozó jogkörét.

(3) Az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.

(4) Az indítványban meg kell jelölni az indítványozó nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét és az alkotmányjogi panasz eljárásokban nyilatkoznia kell adatai kezelését illetően.

(5) Az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.

52. § (1) Az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál kell előterjeszteni.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően az alkotmányjogi panasz iránti indítványt az ügyben eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.

(3) A bíróság a 27. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az előtte folyamatban lévő eljárás felfüggesztése mellett az alkotmányjogi panaszt továbbítja az Alkotmánybíróság részére.

(4) A döntést hozó bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti.

(5) Az indítványozó azonos tartalmú indítványt ismételten csak akkor terjeszthet elő, ha az előző kérelem alapjául szolgáló okok jelentős mértékben megváltoztak.

53. § (1) Az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósági eljárás során felmerült költségeit maga előlegezi és viseli.

(2) Az Alkotmánybíróság pénzbírsággal sújthatja és a keletkező többletköltségek megfizetésére kötelezheti azt az indítványozót és az eljárásában résztvevő más személyt, akinek szándékos magatartása késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybírósági eljárás befejezését.

(3) A pénzbírság mértéke húszezer forinttól ötszázezer forintig terjedhet. A pénzbírság adók módjára behajtandó köztartozás, amelynek jogosultja az Alkotmánybíróság.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott pénzbírságban és a költségekben marasztaló döntés megváltoztatható.

3. Az eljárás előkészítése és az indítványok befogadhatóságának előzetes vizsgálata

54. § (1) Az Alkotmánybíróság eljárásának előkészítését e törvényben és az Alkotmánybíróság ügyrendjében meghatározottak szerint a főtitkár végzi.

(2) A főtitkár előzetesen vizsgálja, hogy az indítvány alkalmas-e alkotmánybírói eljárás megindítására, megfelel-e az indítványra vonatkozó, e törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, valamint fennállnak-e eljárást gátló akadályok.

(3) Ha az indítvány e törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek nem felel meg, a főtitkár hiánypótlásra hívja fel az indítványozót, aki annak harminc napon belül köteles eleget tenni. Ha az indítványozó a hiánypótlási felhívásnak határidőben nem, vagy ismételt hiányosan tesz eleget, az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerül sor.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott eseten kívül az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, amennyiben

a) az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta, illetve a mulasztást felhívás ellenére sem igazolta,

b) nyilvánvalóan nem jogosult terjesztette elő az indítványt,

c) az indítvány elbírálása nyilvánvalóan nem tartozik Alkotmánybíróság hatáskörébe,

d) a beadvány nem minősül indítványnak,

e) az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

(5) Az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálat nélküli elutasításáról szóló döntését – a főtitkár javaslatára – az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva hozza meg.

55. § (1) Az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint, háromtagú tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról.

(2) A háromtagú tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

(3) A befogadás visszautasítása esetén a háromtagú tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

(4) A befogadott alkotmányjogi panaszt – érdemi vizsgálatra – az előadó bíró javaslata alapján a háromtagú tanács az állandó öttagú tanács elé terjeszti.

4. Általános eljárási szabályok

56. § (1) Az Alkotmánybíróság az indítványok érdemében a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

(2) Az Alkotmánybíróság elrendelheti az indítványozó vagy harmadik személy személyes meghallgatását, nyilatkozattételre hívhatja fel, iratok megküldése iránt keresheti meg az indítványi kérelemmel érintett szerveket, hatóságokat.

(3) Az Alkotmánybíróság egyedi ügyel összefüggésben további iratanyag megküldése céljából megkeresheti az alkotmányossági eljárás alapjául szolgáló peres eljárás bíróságát.

(4) A személyes meghallgatásra idézett személyek az idézésben foglaltaknak kötelesek eleget tenni.

(5) A nyilatkozattételre felhívott, illetve az iratok megküldése iránt megkeresett szervek, hatóságok és bíróságok együttműködésre kötelesek.

(6) Amennyiben az alapjogi jogsérelem fennállásának eldöntése szakkérdés tisztázását teszi szükségessé, az Alkotmánybíróság kivételesen szakértőt rendel ki az eljárásban. A szakértői bizonyítás részletszabályait az Alkotmánybíróság ügyrendje tartalmazza.

(7) Nyilvános tárgyalást kell tartani a (2) bekezdésben meghatározott meghallgatás elrendelése esetén az indítványozó vagy az ellenérdekű fél indítványára az eljáró tanács tanácsvezető bírójának, a teljes ülés eljárása esetén pedig az elnök döntése alapján.

(8) Az indítványozó és az ellenérdekű fél a bizonyítási eljárás során keletkezett iratokba betekinthet.

(9) A (2)–(6) bekezdésben meghatározott bizonyítási eszközök tekintetében és a (8) bekezdés tekintetében a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(10) Amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság eljárásában egyéb bizonyítási mód és eszköz nem alkalmazható.

57. § (1) Ha az előadó alkotmánybíró az indítvány érdemi vizsgálata során azt állapítja meg, hogy az indítvány kiegészítésre szorul, határidő tűzésével hiánypótlásra hívhatja fel az indítványozót. A határidő eredménytelen eltelte esetén az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt az ügyben.

(2) Az előadó alkotmánybíró együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő ügyeknek az egyesítését, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

(3) Ha az előadó alkotmánybíró az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja, elrendelheti, hogy egyes vitás kérdések elkülönülve kerüljenek érdemi vizsgálatra, illetőleg elbírálásra.

58. § (1) Az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában okafogyottá válik az indítvány elbírálása különösen

a) az indítvány visszavonása,

b) a természetes személy panaszos halála vagy a szervezet jogutód nélküli megszűnése,

c) a panaszos alaptörvényben biztosított jogai sérelmének egyéb úton történő orvoslása esetén.

59. § Az Alkotmánybíróság az eljárását bíróság, hatóság, más állami szerv, az Európai Unió intézménye vagy nemzetközi szerv előtt folyamatban lévő eljárás befejezéséig kivételesen felfüggesztheti, ha az ügy Alkotmánybíróság általi érdemi elbírálása olyan kérdés előzetes eldöntésétől függ, amelyben e szervek előtti eljárás folyamatban van, és a felfüggesztést a jogbiztonság, az indítványozó különösen fontos érdeke, vagy más különösen fontos ok indokolja.

60. § (1) Az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívhatja fel az ügyben eljáró bíróságot, ha az

a) az alkotmánybírói eljárás várható tartamára, vagy a várható döntésre tekintettel,

b) súlyos és helyrehozhatatlan kár, vagy hátrány elkerülésére,

c) vagy más fontos okból

indokolt és a bíróság vagy hatóság az 52. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.

(2) Amennyiben az Alkotmánybíróság a 24. §-ban meghatározott hatáskörében kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály, vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálata során az alaptörvény-ellenesség fennállását valószínűsíti, kivételesen, ideiglenesen felfüggesztheti az indítványban megjelölt jogszabály, vagy jogszabályi rendelkezés hatályba lépését, ha súlyos és

helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése, az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság, vagy más különösen fontos ok miatt azonnal intézkedésre van szükség.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott felfüggesztés az Alkotmánybíróság érdemi döntésének meghozataláig tart.

61. § (1) Az alkotmányjogi panasz elbírálásában nem vehet részt az az alkotmánybíró, aki az indítványozó vagy jogi képviselője hozzátartozója, vagy az eljárás tárgyát képező peres eljárásban félként, vagy egyéb módon, a bírói döntés meghozatalában bíróként részt vett.

(2) Nem vehet részt az indítvány elbírálásában az az alkotmánybíró, aki az alkotmánybírói eljárás tárgyát képező jogszabály előkészítésében, benyújtásában, kidolgozásában személyes és érdemi munkájával járult hozzá.

(3) Az indítvány elbírálásában nem vehet részt az az alkotmánybíró, akitől az ügy tárgyával összefüggő személyes és közvetlen érintettsége folytán az ügyben pártatlan, tárgyilagos, elfogulatlan döntés nem várható.

(4) Az alkotmánybíró haladéktalanul bejelenti az elnöknek, amennyiben vele szemben kizárási ok áll fenn.

(5) Az alkotmányjogi panasz eljárás során az indítványozó az indítvány befogadását követően az Alkotmánybíróság határozatának meghozataláig indokolt és alátámasztott, írásbeli beadványban kezdeményezheti az eljáró bírói tanács tagjának (tagjainak) kizárását, amennyiben attól elfogulatlan döntés nem várható.

(6) Az indítványozó által benyújtott kizárási irányuló kifogást nyilatkozattételre be kell mutatni a kifogással érintett alkotmánybíróknak. A kizáráshoz való hozzájárulása esetén az alkotmánybíró az ügy elintézésében nem vehet részt. Ellenkező esetben a kizárási tárgyában az Alkotmánybíróság másik tanácsa dönt. A kizárási tárgyában meghozott határozatot közölni kell a felekkel és az érintett alkotmánybíróval.

5. Az Alkotmánybíróság döntései

62. § (1) Az Alkotmánybíróság az ügy érdemében, valamint a 60. § (2) bekezdésében meghatározott ideiglenes intézkedés tárgyában határozattal, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzéssel dönt.

(2) Az Alkotmánybíróság határozatát – az 55. § (3) bekezdésében szabályozott rövidített indokolással ellátott határozat kivételével – részletesen indokolni köteles.

63. § Az Alkotmánybíróság végzésben utasítja vissza az indítványt, ha érdemi vizsgálata során megállapítja

- a) hatáskörének hiányát,
- b) az indítványozó jogosultságának hiányát,
- c) a hiánypótlás vagy egyéb nyilatkozattétel elmaradását, amely az ügy elbírálását ellehetetleníti, illetve a hiánypótlásra visszaadott indítvány ismételt hiányosan történő benyújtását,
- d) az indítvány törvényi feltételeknek nem megfelelő tartalmát,
- e) a 25–27. §-ban foglalt eljárások kivételével a vizsgált jogszabály hatályvesztését, valamint
- f) a 24. § (3) bekezdésében vagy a 31. §-ban foglaltak fennállását.

64. § Az Alkotmánybíróság érdemi határozatával elbírálja az indítványt, és dönt az eljárása során szükségszerűen felmerülő egyéb kérdésekben.

65. § (1) Az Alkotmánybíróság döntését kézbesítés útján közli az indítványozóval, a panaszossal és azzal az érintettel, akinek a részére a közlést szükségesnek tartja.

(2) Ha az alkotmánybíró a szavazás során kisebbségben maradt, és az Alkotmánybíróság teljes ülésének vagy tanácsának határozatában foglalt döntéssel vagy a döntés indokaival nem ért egyet, különvéleményét – annak írásbeli indoklásával együtt – jogosult a határozathoz csatolni.

(3) A döntés érdemével egyetértő alkotmánybíró a többségétől eltérő indokait párhuzamos indokolás formájában jogosult a határozathoz csatolni.

(4) Az Alkotmánybíróság elrendelheti az ügy érdemében hozott határozatának a nyilvános kihirdetését.

6. Egyéb rendelkezések

66. § Ha e törvény, illetőleg az Alkotmánybíróság ügyrendje eltérő rendelkezést nem tartalmaz az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban a polgári perrendtartásról szóló törvény anyanyelv használatára vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

67. § A 23–24. §-ok szerinti eljárásaiban az Alkotmánybíróság a részére megküldött indítványokat elektronikus formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozásmentesen nyilvánosságra hozza. A 25–27. §-ok szerinti eljárásaiban az Alkotmánybíróság az indítványokat az indítványozó hozzájárulása esetén nyilvánosságra hozhatja.

IV. fejezet

Záró rendelkezések

68. § (1) Ez a törvény 2012. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény hatályát veszti.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a köztársasági elnök, a miniszterelnök, az Országgyűlés elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke és a Legfelsőbb Bíróság elnöke tiszteletdíjáról és juttatásairól szóló 2000. évi XXXIX. törvény 25. §-a és a 25. §-át megelőző alcíme, valamint a 28. § (10) bekezdésében az „és az Alkotmánybíróság volt elnökének” szövegrész.

(4) Az e törvényben foglaltak nem érintik a hatálybalépését megelőzően hivatalt betöltött volt elnököknek a korábbi jogszabályok alapján megállapított juttatásait.

69. § Az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó részletes szabályokat az Alkotmánybíróság ügyrendje állapítja meg.

70. § (1) Az e törvény hatálybalépéséig folyamatban lévő minden olyan eljárás megszűnik, amely tartalma szerint jogszabály alkotmányellenességének a 24. § (1) bekezdésében meghatározott utólagos vizsgálatára irányul, de amelyet nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában meghatározott indítványozó terjesztett elő.

(2) E törvény hatálybalépésével megszűnik az eljárás az Alkotmánybíróság előtt a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetése iránt kezdeményezett eljárás

tekintetében, amennyiben az indítvány nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában meghatározott indítványozó terjesztett elő.

(3) Az (1)–(2) bekezdés alapján megszünt eljárás indítványozója az el nem bírált indítványban meghatározott jogszabállyal összefüggő, és az abban felvetett tartalomnak megfelelő alkotmányossági aggályt tartalmazó indítványt e törvény 26. §-ában foglalt feltételek fennállása esetén e törvény hatályba lépésétől számított három hónapon belül az Alkotmánybíróság elé terjesztheti, ha

a) az abban megjelölt alkotmányjogi kérdés, illetve alkotmányos jog a tartalma szerint az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben is vizsgálható, és

b) a jogszabály, vagy jogszabályi rendelkezés megsemmisítése az indítványozó jogait, jogos érdekét, vagy jogi helyzetét érintően előnyös következményekkel járna.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott indítványokra a 30. § (1)–(2) bekezdésének rendelkezését nem kell alkalmazni, egyebekben az indítványra e törvény rendelkezései az irányadóak.

(5) E törvény hatálybalépésétől számított hat hónap elteltével a (3) bekezdésben meghatározott indítvány benyújtásának nincs helye.

(6) A (3) bekezdésben meghatározott indítványban az azonosításra alkalmas adatok feltüntetésével hivatkozni kell a korábban benyújtott, megszünt eljárás alapjául szolgáló indítványra.

71. § (1) A 70. §-ban foglalt rendelkezéstől eltérően az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján a bírósághoz kell áttenni az e törvény hatálybalépését megelőzően előterjesztett olyan indítványt, amely jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló eljárásban önkormányzati rendelet vizsgálatára irányult, és az indítvány tartalmában önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését állítja.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti indítvány kizárólag az önkormányzati rendelet alkotmányellenességét állítja, és a rendelet más jogszabályba ütközésére egyidejűleg nem hivatkozik, az Alkotmánybíróság előtt az (1) bekezdése szerint kell eljárni.

72. § Az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő, 70–71. §-ban nem szabályozott további ügyekben az alkotmánybíróság eljárása e törvény rendelkezései szerint lefolytatható, ha az ügy az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben vizsgálható.

73. § A 26–27. §-ban meghatározott alkotmányjogi panasz eljárás e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárások tekintetében is kezdeményezhető.

74. § Ahol e törvény közjogi szervezetszabályozó eszközt említ, azon az állami irányítás egyéb jogi eszközét, ahol törvényt említ, azon a törvényerejű rendeletet is érteni kell.